

RIIGI TEATAJA

Nr. 23.

17. märtsil 1936.

Nr. 23.

- Art. 154. Tapaloomade keskmiste hindade ja nende järgi võetava riigimaksu määrus 1936/1937 eelarve-aasta kohta.
155. Ühistegevuskoja valimiste juhatuskiri.
156. Määrus seepnemüügi korralduse määruste muutmise kohta.

154. Tapaloomade keskmiste hindade ja nende järgi võetava riigimaksu määrus 1936/1937 eelarve-aasta kohta.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 7. märtsil 1936.

Alus: Tapaloomade pealt võetava riigimaksu seaduse § 2 (RT 101 — 1934).

Tapaloomade keskmised hinnad ja nende järgi võetav riigimaks 1936/1937 eelarve-aastaks kinnitatakse RT 79 — 1934 art. 652 all avaldatud normides.

Peaminister K. Päts.

Põllutööminister N. Talts.

Riigisekretär K. Terras.

155. Ühistegevuskoja valimiste juhatuskiri.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 7. märtsil 1936.

Alus: Ühistegevuskoja seaduse § 23 (RT 103 — 1935) ja RT 18 — 1936.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Ühistegevuskoja liikmete valimiseks moodustab Eesti Vabariik ühe valimisringkonna, mis jaguneb kaheteistkümnesse jaoskonda.

§ 2. Valimisjaoskonnad on järgmised:

I valimisjaoskond: Tallinna linn;

II „ „ Harjumaa ühes Nõmme ja Paldiski linnaga ja alevitega;

III	valimisjaoskond:	Virumaa ühes linnade ja alevitega;
IV	„	Tartumaa „
V	„	Võrumaa „
VI	„	Petserimaa „
VII	„	Valgamaa „
VIII	„	Järvamaa „
IX	„	Viljandimaa „
X	„	Pärnumaa „
XI	„	Läänemaa „
XII	„	Saaremaa „

§ 3. Hääletamise hõlbustamiseks võib Majandusminister jaoskondi jagada alljaoskondadesse, mille kohta ettepaneku iga valimiste puhuks teeb koja juhatus.

§ 4. Jaoskondade ja alljaoskondade nimetused ja asukohad avaldatakse teadmiseks Riigi Teataja Lisas vähemalt kuuskümmend päeva enne valimisi.

2. peatükk.

Valimisi toimetavad asutised.

§ 5. Koja valimisi toimetavaiks asutisiks on koja juhatus ning jaoskondade ja alljaoskondade valimistoimkonnad.

§ 6. Koja juhatuse ülesandeks valimiste korraldamisel on:

- 1) valvamine valimiste üldise käigu ja seadusepärasuse järele;
- 2) üldjuhtnööride andmine valimiste korraldamisel;
- 3) valimisõiguslike koostamiste ja selle korrashoiu eest hoolitsemine, nimekirja kohta esitatud nõudmistele ja kaebuste otsustamine;

4) kohapealsete valimistoimkondade moodustamine ja nende tegevuse üle valvamine ning neile juhtnööride andmine;

5) kandidaatide esitamiskirjade vastuvõtmine, nende seaduspärasuse üle otsustamine ning seksioonide järgi ühise valimisedeli koostamine;

6) valimisühenduste ja -sedelite, protokolliplankettide ja nimeliste tunnistuste valmistamine ning nende kui ka valimisõiguslike koostamiste ja selle korrashoiu eest hoolitsemine, nimekirja kohta esitatud nõudmistele ja kaebuste otsustamine;

7) valimiste tagajärgede kokkuvõtmine, valijate kaebuste otsustamine ja valimiste tulemuste esitamine Majandusministrile kinnitamiseks;

8) peale valimiste kinnitamist Majandusministri poolt koja liikmeks ning nende kandidaadiks valitud isikute nimekirja koostamine, selle nimekirja väljakuulutamise Riigi Teataja Lisas ning koja liikmeile sellekohaste tunnistuste väljaandmine, ja

9) valimisteks määratud krediidi käsutamine.

§ 7. Valimiste toimkonnad koosnevad esimehest ja 5 liikmest, kes määratakse koja juhatuse poolt vastava valimisjaoskonna või alljaoskonna valimisõiguslike koostamiste ja selle korrashoiu eest hoolitsemine, nimekirja kohta esitatud nõudmistele ja kaebuste otsustamine, nimekirja väljakuulutamise Riigi Teataja Lisas ning koja liikmeile sellekohaste tunnistuste väljaandmine, ja

Kui mõnes jaoskonnas või alljaoskonnas ei ole üksikusse seksiooni kuuluvaid valimisõiguslike koostamiste ja selle korrashoiu eest hoolitsemine, nimekirja väljakuulutamise Riigi Teataja Lisas ning koja liikmeile sellekohaste tunnistuste väljaandmine, ja

Toimkonna liikmed valivad eneste hulgast sekretäri.

§ 8. Valimistoimkondade ülesandeks on:

- 1) toimkonna- ja valimisruumide muretsemine;
- 2) valimisõiguslike kooperatiivühingute ja -liitude nimekirja väljapanemine toimkonna ruumes;
- 3) kandidaatide esitamiskirjadele soovitajate allkirjade tõestamine;
- 4) valimistel hääleandja äramärkimine nimekirjas ja hääletamise kohta märkuse tegemine nimelisel tunnistusel;
- 5) valijailt valimisümbrikkude vastuvõtmine ja nende esialgne ülelugemine ning edasisaatmine koja juhatusel hiljemalt kahekümne nelja tunni jooksul pärast valimiste lõppu;
- 6) korra säilitamine valimistel;
- 7) valimiste toimetusega ühendusesolevate kulude kokkuvõtmine ja arvete esitamine koja juhatusel;
- 8) toimkondadele käesolevas juhatuskirjas ettenähtud muude ülesannete ja koja juhatusel poolt antud valimistesse puutuvate juhtnööride täitmine.

3. peatükk.

Valimisõiguslike kooperatiivühingute ja -liitude nimekirjadest.

§ 9. Valimisõiguslike kooperatiivühingute ja -liitude nimekirja koostab viie sektsiooni järgi koja juhatus, võttes aluseks ühistegelikkude ettevõtete registri ning asetades ühingud ja liidud igas sektsioonis tähestikuliselt järjestyse ja märkides iga liikme nime juurde ta järjekorranumbri, aadressi ja tegutsemisala.

§ 10. Paragrahv 9 kohaselt koostatud valimisõiguslike kooperatiivühingute ja -liitude nimekirjad peavad olema vähemalt viiskümmend päeva enne valimisi välja pandud valimistoimkondade ruumides. Sama tähtajaga peab igale valimisõiguslikule ühingule ja liidule kätte saadetama tema sektsiooni liikmete nimekirja.

§ 11. Iga valimisõiguslik kooperatiivühing või -liit võib kümne päeva jooksul nimekirja väljapanemiseks määratud ajast arvates esitada koja juhatusel kaebusi nimekirjas leiduvate eksimuste ja puuduste kohta. Koja juhatus on kohustatud hiljemalt kolmekümneviie päeval enne valimisi need kaebused läbi vaatama ja otsustama. Hiljemalt otsustamisele järgneval päeval tuleb otsus kirjalikult saata kaebajale. Kui kaebaja ei nõustu tehtud otsusega, võib ta kuue päeva jooksul otsuse tegemise päevast arvates saata koja juhatusel kaudu kaebuse Majandusministrile.

Koja juhatus, saades kaebuse ja varustades selle sissetuleku kuupäevaga, peab selle koos oma seletuste ja põhjendustega edasi saatma Majandusministrile hiljemalt järgmisel ärapäeval. Majandusminister otsustab kaebuse viie päeva jooksul selle saamise päevast arvates. Majandusministri otsus tehakse teatavaks kaebajale ning koja juhatusel.

§ 12. Kaebuste suhtes, mis saadetakse postiga, arvatakse esitamiskuupäevaks lähtekoha postitempli kuupäev. Kaebuste sissetuleku kuupäevaks arvatakse kuupäev, mil kaebus on kotas ära antud või kotta jõudnud, mille kohta koja juhatus teeb kaebustele märkuse.

Pärast tähtaja möödumist lähetatud või sisseantud kaebused jäävad läbi vaatamata.

§ 13. Käesolevas peatükis ettenähtud korras parandatud valimisõiguslikkude kooperatiivühingute ja -liitude nimekirjad pannakse uuesti välja hiljemalt kümme päeva enne valimisi.

§ 14. Kuni § 13 ettenähtud korras nimekirjade lõplikul kujul välja panemiseni võib koja juhatus täiendavate andmete põhjal omal algatusel nimekirjas ette võtta parandusi, teatades sellest asjaosalistele.

4. peatükk.

Kandidaatide esitamiskirjadest ja valimissedelitest.

§ 15. Kandidaatide esitamiskirjad tulevad esitada sektsioonide järgi koja juhatusel hiljemalt kolmkümmend viis päeva enne valimisi käesolevale paragrahvile lisatud vormi kohaselt ja selles nõutud andmetega.

§ 16. Kandidaatide esitamiskirjade vastuvõtmise tähtajad ja koha avaldab koja juhatus Riigi Teataja Lisas hiljemalt viiskümmend päeva enne valimisi.

§ 17. Kandidaatide esitamiskiri võib sisaldada kuni kaheksateist kandidaadi nime.

§ 18. Iga kandidaatide esitamiskiri varustatakse koja juhatusel poolt vastuvõtmise järjekorranumbri, kuupäeva ja kellaajaga, vastavalt selle esitamisaajale.

§ 19. Postiga saadetud kandidaatide esitamiskiri loetakse õigeaegselt esitatuks, kui selle ümbrik kannab lähtekoha postitemplit kuupäevadega, mil toimub esitamiskirjade vastuvõtmine, või kuupäevaga, mis eelneb esitamiskirjade vastuvõtmiseks määratud esimesele päevale.

Postiga ühel ajal saabunud esitamiskirjade järjekorranumber määratakse ümbrikkude avamise järjekorras.

§ 20. Iga kandidaatide esitamiskirjale peab vastavast sektsioonist olema soovitajana alla kirjutanud vähemalt viis valimisõiguslikku kooperatiivühingut või -liitu (Ühistegevuskoja seaduse § 10 ja 11).

Ühingu või liidu nimel võib soovitajana esineda ühingu või liidu juhatus, kusjuures viimase nimel peab esinema juhatusel esimees koos ühe juhatusliikmaga. Allkirjad peavad varustatud olema ühingu või liidu pitsoriga. Need allkirjad ei kuulu tõestamisele.

Ühingu või liidu volitusel võib soovitajana esineda käesolevale juhatuskirjale lisatud vormi järgi koostatud soovitamise erivolituse alusel ka vastava ühingu või liidu üksik juhatus- või nõukoguliige, kes on valimisõiguslik omavalitsuste valimistel. Erivolituse väljaandmise otsus peab olema juhatusel poolt protokollitud. Erivolitusel soovitajate allkirjad kandidaatide esitamiskirjal peavad olema tõestatud Ühistegevuskoja valimistoimkonna või kohaliku omavalitsuse poolt. Soovitajana volitatud allkirjutajad peavad allkirjutamisel esitama selles löikes tähendatud soovitamise erivolituse. Selle erivolituse võtab allkirja kinnitaja ära ning saadab selle koja juhatusel. Soovitamise erivolitust ei saa edasi anda ning see on tagasivõetav.

§ 21. Iga valimisõiguslik kooperatiivühing või -liit võib soovitada ainult ühte kandidaatide esitamiskirja. Samuti võib ta välja anda ainult ühe käesoleva juhatuskirja § 20 tähendatud soovitamise erivolituse.

Juhul, kui üks ja sama ühing või liit on esinenud soovitajana mitmele kandidaatide esitamiskirjale või välja andnud käesoleva juhatuskirja § 20 tähendatud soovitamise erivolitusi rohkem kui ühe, loetakse soovitus või volitus maksvaks ainult esimesena koja juhatusesele jõudnud esitamiskirja kohta.

On üks ja sama isik ühe ja sama kooperatiivühingu või -liidu volitusel esinenud soovitajana mitmes esitamiskirjas, loetakse soovitus maksvaks esitamiskirja kohta, mille kohta koja juhatusesele esitatud soovitamise erivolitus (§ 20), mitme soovitamise erivolituse olemasolul esimesena koja juhatusesele jõudnud esitamiskirja kohta.

Üks ja sama isik võib mitme ühingu või liidu volitustel alla kirjutada soovitajana mitmele kandidaatide esitamiskirjale.

§ 22. Kandidaatide esitamiskirja soovitajad peavad nimetama oma esindaja, kes nende poolt on volitatud asju ajama koja juhatusesega.

Kui esindajat ei ole nimetatud, tunnustatakse tähendatud esindajaks esitamiskirjale esimese soovitaja ühingu või liidu nimel volitusel allakirjutaja.

Kui esimeseks soovitajaks on kooperatiivühingu või -liidu nimel juhatus ning esitamiskirja esindajat pole nimetatud, tunnustatakse selleks esimesena allakirjutanu ühingu või liidu esimees.

§ 23. Üht ja sama isikut (Ühistegevuskvoja seaduse RT 103 — 1935 § 20 ja 21) ei või üles seada kandidaadiks rohkem kui kahe sektsiooni kandidaatide esitamiskirjas.

On üks ja sama isik üles seatud kandidaadiks rohkem kui kahes sektsioonis, siis loetakse ta kandidaadiks kahes esimestena koja juhatusesele jõudnud sektsioonide esitamiskirjades.

§ 24. Iga kandidaadi kohta peab olema kandidaadi poolt isiklikult allakirjutatud ning kooperatiivühingu või -liidu juhatusese või kohaliku omavalitsuse poolt tõestatud kandideerimise nõusoleku teadustus käesolevale paragrahvile lisatud vormi järgi. See nõusoleku teadustus peab olema lisatud esitamiskirjale. Selle üheskoos esitamiskirjaga mitte-esitamisel võib esitamine toimuda ka eraldi, kuid hiljemalt kolmkümmend päeva enne valimisi.

On kandideeriv isik esitamiskirjale alla kirjutanud soovitaja ühingu või liidu juhatusese liikmena või soovitamise erivolitusel, siis arvatakse allkiri kandideerimise nõusoleku teadustuseks.

§ 25. Kandidaadi nõusoleku teadustus ja soovitajate allkirjad, samuti ka kandidaatide esitamiskirjad on tagasivõtmatud.

§ 26. Juhul, kui esitatud kandidaatide esitamiskiri ei vasta käesoleva peatüki nõudeile, teatab sellest koja juhatus kolme päeva jooksul vastava esitamiskirja soovitajate esindajale. Parandusi tähendatud puuduste kõrvaldamiseks võib esitada hiljemalt kolmkümmend päeva enne valimisi. Uute kandidaatide ja soovitajate juurdemuretsemine seejuures ei ole võimaldatud.

§ 27. Paranduste tegemiseks ettenähtud tähtaja möödumisel tühistab koja juhatus käesoleva peatüki nõudeile mittevastavad kandidaatide esitamiskirjad.

§ 28. Kojas juhatusese otsuste peale esitamiskirjade tühistamise asjas võivad esitamiskirjade esindajad kaevata Majandusministrile käesoleva juhatuskirja § 11 ettenähtud korras ja tähtaegadel.

§ 29. Koja juhatus võtab kandidaatide esitamiskirjad läbivaatamisele hiljemalt esitamiskirjade vastuvõtmiseks määratud tähtpäevale järgneval päeval.

Kui soovitajate hulgas on:

1) kooperatiivühingud ja -liidud, mis pole kantud ühistegevuskoja valijate nimekirja;

2) erivolitusel soovitamisel isikuid, kes ei vasta käesoleva juhatuskirja § 20 või

3) p. 2 nimetatud isikute kohta pole esitatud erivolitust, siis kustutab koja juhatus nende nimed maha. Kui selle tagajärjel soovitajate ühingute ja liitude arv jääb vähemaks viiest, siis langeb see kandidaatide esitamiskiri ära.

Kui kandidaatide esitamiskirjas on isikuid, kel Ühistegevuskoja seaduse § 20 ja 21 kohaselt pole õigust olla koja liige, siis kustutab koja juhatus need nimed esitamiskirjast.

Kui kandidaatide esitamiskirjas on rohkem nimesid, kui § 17 märgitud, jäetakse viimased liigsed kandidaadid esitamiskirja lõpust arvestamata.

§ 30. Maksvakstunnustatud kandidaatide esitamiskirjade alusel koostab koja juhatus iga sektsiooni kohta ühe valimisedeli, kuhu kantakse kõik vastava sektsiooni kandidaadid perekonnanime tähestikulises järjekorras, vahet tegematult, millises kandidaatide esitamiskirjas nad esitatud. Kandidaadi nime juurde märgitakse, mis kooperatiivühingu või -liidu juhatuse või nõukogu liikmena ta kandidaadiks esitatud.

Sääraselt koostatud valimisedelid laseb koja juhatus trükkida ning saadab need hiljemalt viisteist päeva enne valimisi valimistoimkondadele toimkonna ruumes tutvunemiseks väljapanemiseks. Sama tähtajaga saadab koja juhatus valimisedelid kätte koja valimisõiguslikele ühingutele ja liitudele.

5. peatükk.

Valimistest.

§ 31. Käesoleva valimiste juhatuskirja 5. peatüki eeskirjad peavad olema üles pandud valimisruumes nähtaval kohal.

§ 32. Valimised toimuvad Majandusministri poolt määratud ja välja kuulutatud tähtpäeval ja kohtadel ning kestavad kella 9—20. Kui mõnes valimisjaoskonnas või alljaoskonnas kõik valimisõiguslikud kooperatiivühingud ja -liidud on oma hääled ära andnud enne kella 20, võib valimistoimkond kuulutada valimised lõppenuks enne kella 20, tehes selle kohta vastava märkuse valimiste protokollis.

§ 33. Valimistoimkonna ülesandeks on teha kõiki valimistesse puutuvaid korraldusi. Iseäranis peab ta hoolt kandma, et keegi ei saaks valimist teostada enne, kui ta volitaja valimisõigus on kindlaks tehtud, isikule valimiste teostamiseks antud kirjalik valimise erivolitus on leitud korras olevat ja isik vastab sellele, kes volitusel märgitud. Iga ühingu ja liidu kohta, kes valimistel esinenud, teeb toimkonna liige valimisõiguslike ühingute ja liitude nimekirjas kui ka ühingu või liidu nimelisel tunnistusel tarviliku märkuse, et ühing või liit on tarvitanud valimisõigust.

§ 34. Valimistoimkond on kohustatud valvama selle järele, et valimiste saladust valimisel täielikult hoitaks, et valija oma hääle saaks anda sääraselt, et keegi ei näeks, kellele hääleandja hääletab ja et selle jaoks saadaval oleksid tarvilikud abinõud.

§ 35. Valimisruumides peavad olema välja pandud ja saadaval kõik lõplikult avaldatud sektsioonide valimisedelid.

§ 36. Igal valimisõiguslikul kooperatiivühingul või -liidul on valimistel ainult üks hää. Valimisõigust teostatakse valimistel oma juhatuse või nõukogu liikme kaudu, kes selleks eriti volitatud, vormi järgi, mis lisatud käesolevale juhatuskirjale.

Seda volitust ei saa edasi anda.

§ 37. Valimist on õigus teostada ainult selles valimisjaoskonnas või alljaoskonnas, mis nimelisel tunnistusel valimisteks määratud, välja arvatud valimisedeli saatmine postiga koja juhatuse nimele käesoleva juhatuskirja § 56 ja 57 kohaselt.

§ 38. Valimisedelid peavad olema väliselt kujult ühesarnased. Koja juhatus määrab valimisedelite kuju ja laseb ka sedelid valmistada. Eraviisil valmistatud sedeleid valimistel tarvitada ei või.

§ 39. Iga valimisedel peab sisaldama ühe sektsiooni kandidaatide nimestiku tähestikulises järjekorras.

§ 40. Valimisümbrikud peavad olema ühesugused, läbipaistmatud, iga sektsiooni kohta isevärvi, kandes vastava sektsiooni nimetuse pealkirja, kuid ilma igasuguse muu märkusega. Valimisümbrikud peavad olema varustatud koja pitseriga.

§ 41. Nimelisele tunnistusele märgitakse valimisõigusliku kooperatiivühingu või -liidu nimi ja aadress, valimisjaoskond ja number, mille all ühing või liit seisab valimisnimekirjas, samuti sektsioon, milles toimub valimine, ning valimisaeg ja -koht.

§ 42. Nimeliste tunnistuste plangid, valimisedelid ja -ümbrikud saadetakse koja juhatuse poolt kõigile valimisõiguslikele kooperatiivühingutele ja -liitudele ning tarviline hulk valimisedeleid ja -ümbrikke igale valimistoimkonnale.

§ 43. Paragrahvis 42 loendatud materjalid saadetakse koja juhatuse poolt valimisõiguslikele kooperatiivühingutele ja -liitudele välja hiljemalt viieteist päeva enne valimisi.

§ 44. Kooperatiivühingutele ja -liitudele, kel õigus valimistest osa võtta, kuid § 42 loendatud materjale ei ole saanud enne valimiste tähtpäeva, antakse need vastavast valimistoimkonnast enne valimiste päeva. Valimiste ajal peavad valimisedelid ja -ümbrikud saadaval olema ka valimisruumis.

§ 45. Valimisruumis korraldatakse valimise saladuse kindlustamiseks üks või mitu eraldatud kohta, kus valimise teostamiseks volitatud isikul teiste kodanikkude juuresolekuta on võimalik valimisedelil teha allakriipsutusi ja seda panna valimisümbriku.

§ 46. Igal valimise teostamiseks volitatud isikul on õigus häält anda ainult selles sektsioonis, missugusesse teda volitanud kooperatiivühing või -liit valimisõiguse järgi kuulub.

§ 47. Valimise teostamiseks volitatud isik vastava sektsiooni valimisedelil kriipsutab alla need kandidaatide nimed, keda ta volitaja nimel soovib näha valituna. Sääraselt võib alla kriipsutada kuni kaksteist nime.

Allakriipsutatud nimedega valimisedel asetatakse vastava sektsiooni valimisümbriku. On valimisedelil nimed allakriipsutamata või on valimisedelil alla kriipsutatud rohkem kui kaksteist nime, loetakse valimisedel maksvusetuks.

§ 48. Peale valimisedeli ümbriku panemist annab valimise teostamiseks volitatud isik kinnikleebitult ümbriku ühes nimelise tunnistusega valimistoimkonna liikmele. Viimane võtab nimelise tunnistuse ära ning kontrollides, kas tegemist on nimelisele tunnistusele vastava sektsiooni ümbrikuga, laseb viimase valimist teostaja nähes kasti. Juhul, kui on tegemist teise sektsiooni ümbrikuga, juhhib toimkonna liige vastuolule tähelepanu ning laseb ümbriku uuendada. Ümbriku mitteuuendamisel ei lasta seda kasti ning selle kohta tehakse protokollil märkus.

§ 49. Valimistoimkonna istungid on avalikud. Valimispäeval kell 9 toimkonna esimees kuulutab toimkonna istungi avatuks toimkonna liikmete ja selleks ajaks kokkutulnud kodanikkude juuresolekul. Esimees vaatab järele, et valimiskast oleks terve ja tühi ning et see oleks ühe avausega, paneb kasti kas koja kohaliku osakonna või vastava omavalitsuse pitsoriga kinni ning kutsub valima. Kogu valimiste ajal on tarvilik, et toimkonna istungist võtaks osa vähemalt 3 liiget.

§ 50. Valimisruumes toimetatakse ainult valimisi. Üleskutsete välja panemine, lendlehtede ja kuulutuste jagamine, sedelite levitamine, kõnede pidamine ja üldse igasugune valimiseelne kihutustöö on keelatud niihästi neis ruumes, kus toimetatakse valimist, kui ka neisse ruumesse viivail treppidel, läbikäikudel ja koridorides ning nende välistel sissekäikudel.

Toimkonna esimees valvab selle järele, et valimisruumes kogu valimise ajal oleks täielik kord, ja kõrvaldab viivitamata selle rikkujad.

§ 51. Valimisruume ei lasta:

- 1) relvastatud isikuid, välja arvatud § 52 ja 53 loendatud juhud;
- 2) joobnuid.

§ 52. Esimehel on tarbe korral õigus toimkonna otsusel nõuda sellekohastelt kodanlikelt võimudelt politseiametnikkude kohalesaatmist. Tähen datud politseiametnikud on tegevad ainult toimkonna esimehe korraldusel.

§ 53. Korrarikkumise puhul või juhul, kui ei alluta toimkonna või selle esimehe korraldusele, võib toimkonna esimees otsustada valimisruumesse tuua politseiametnikke. Valimisruumesse ei või esimehe nõudmiseta tuua ühtki relvastatud võimu.

§ 54. Kui hääletamine on lõpetatud, võetakse antud valimisedelid kastist välja ja loetakse sektsioonide järgi nende arv üle, ilma ümbrikke avamata. Niisama loetakse ka sektsioonide järgi nende valijate arv, kes valijate nimekirjas tehtud märkuste järgi oma valimisõigust on tarvitanud. Samuti loetakse üle äravõetud nimeliste tunnistuste arv.

Kõik antud valimisümbrikud pannakse seejärel kindlasse ümbriku, mis pitsseeritakse kinni vähemalt kolme valimistoimkonna liikme juuresolekul. Ümbrikule tähistatakse sektsioonide järgi seesolevate valimisümbrikkude arv. Sel kombel kinnipandud ümbrik saadetakse ühes valimisümbrikega tähtsaadetisena kahekümne nelja tunni jooksul koja juhatusele.

§ 55. Valimiste teostamisel kirjutatakse protokoll, kuhu märgitakse valimiste päev, toimkonna ilmunud liikmed, valimiste algusaeg, valimise lõpuaeg, sektsioonide järgi kõigi nende kooperatiivühingute ja -liitude arv, kes valimisõigust kasutanud, palju ümbrikke kastist välja võetud ja palju olemas nimelisi tunnistusi ning sündmused, mis valimiste puhul aset leidnud. Kui kokkuvõetud arvud ei ühtu, siis kirjutatakse seletus tekkinud lahkuminekute kohta. Protokoll kirjutatakse alla toimkonna liikmete poolt ja saadetakse ühes valimismaterjali, märgitud nimekirja ja äravõetud nimeliste tunnistustega kahekümnenelja tunni jooksul koja juhatusesele.

§ 56. Valimist on lubatud teostada ka posti teel. Sel korral pannakse valimisümbriku § 47 kohaselt kandidaatide nimekiri ning see ümbrik koos kooperatiivühingu või -liidu nimelise tunnistuse ja valimise teostamiseks antud valimisvolitusega pannakse teise ümbriku, mis adresseeritakse koja juhatusesele Tallinna ja varustatud märkusega: „Valimised“. Posti teel valimiste teostamisel selleks volitatud töendab oma allkirjaga volitusel, et ta teostab valimist isiklikult ja salajaselt.

§ 57. Posti teel võib valimist teostada sääraselt, et koja juhatusesele adresseeritav ümbrik kannab lähtekoha postitempli kuupäeva, mil toimuvad koja valimised, või sellele kahe eelmise päeva kuupäeva.

§ 58. Koja juhatus, saades postiga hääletamisümbrikud, ei ava neid enne, kui on kohale jõudnud valimismaterjalid kõigist valimistoimkondadest.

6. peatükk.

Häälte lugemisest.

§ 59. Pärast valimismaterjali kättesaamist koja juhatus korraldab ümbrikkude ülelugemist, avamist, valimisedelite läbivaatamist ja lugemist.

§ 60. Posti teel saadud valimisümbrikud avatakse koja juhatusesele pärast kõigi valimistoimkondade valimismaterjali kättesaamist.

Välisümbriku avamisel teeb koja juhatus kindlaks, kas on peale valimisümbriku lisatud juurde nimeline tunnistus ja valimiste teostamiseks valimiserivolitus, samuti kas vastab siseümbrik sellele sektsioonile, kuhu kooperatiivühing või -liit kuulub nimelise tunnistuse järgi. Kui selles osas ei ilmne puudusi, tehakse kindlaks, kas sama ühing või liit ei ole juba teostanud valimisõigust hääleandmisega kohapealses valimisjaoskonnas. Kui see pole aset leidnud, pannakse valimisümbrik toimkondadelt saadetud ümbrikkude juurde.

Käesoleva paragrahvi nõuete mittetäitmisel hävitatakse valimisümbrik pärast valimiste kinnitamist avamatult. Koja juhatus protokollib, palju valimisümbrikke posti teel saadud, palju neist maksvaks ja maksvusetuks tunnustatud.

§ 61. Valimisedel loetakse maksvusetuks:

- 1) kui ümbrikuks pole kasutatud koja poolt määratud ja koja pitseriga varustatud ümbriku;
- 2) kui ümbrikus ei ole vastava sektsiooni valimisedelit;
- 3) kui valimiseks pole kasutatud koja poolt määratud valimisedelit;
- 4) kui valimisedelil on tehtud mõnesugused märkused peale § 47 ettenähtud kandidaatide nimede allakriipsutamise;

5) kui ümbrik või sedel on valija poolt allakirjutatud või kui sel leidub mõni muu otsene tunnusmärk, mille järgi võib otsustada, kes on valija;

6) kui sedel on rikutud ja ei anna selgust, missuguste kandidaatide poolt on hääletatud;

7) kui ümbrikku pandud valimissedeleid on rohkem kui üks ja kui nende sisu sama ei ole ning kui allakriipsutatud kandidaatide nimed ei ole ühed ja samad; on nende sisu ja allakriipsutused samad, loetakse neist maksvaks ainult üks;

8) on valimissedelil kandidaatide nimed alla kriipsutamata või on allakriipsutusi rohkem kui kaksteist;

9) kui ümbrikus leidub veel midagi peale valimissedeli.

§ 62. Ümbrikkude lugemise, nende avamise, valimissedelite lugemise ning nende maksvuse asjas tehtud otsuste kohta koostatakse protokoll, kuhu kantakse maksvaks ja maksvusetuks tunnustatud valimissedelite arv iga sektsiooni kohta. Protokollile kirjutab alla koja juhatus.

7. peatükk.

Valimiste tagajärgede kokkuvõtmine.

§ 63. Valimiste tagajärgede arvutamiseks ja valitud kandidaatide kindlaksmääramiseks koja juhatus sektsioonide järgi võtab kokku palju maksvastunnustatud hääli antud.

Selle järele võetakse kokku, kui palju üksik kandidaat allakriipsutusi saanud. Allakriipsutuste arv näitab, palju üksik kandidaat hääli saanud.

Kaksteist kõige rohkem hääli saanud kandidaati tunnustatakse koja liikmeteks. Järgmised kaksteist kõige rohkem hääli saanud kandidaadid tunnustatakse koja liikme kandidaatideks.

§ 64. On üks ja sama isik võetud kahes sektsioonis valimissedelile ja ka kahes sektsioonis valituks tunnustatud, otsustab valitu tagajärgede kokkuvõtmisele järgneva kolme päeva jooksul, mis sektsioonis ta tahab valituks jääda. Kui valitu vastavat teadaannet ei esita, loetakse ta valituks sektsioonis, kus ta rohkem hääli saanud; selle tunnusmärgi puudumisel aga koja juhatus poolt teostatud liisu läbi.

§ 65. Kojas juhatus otsuste peale valimiste tagajärgede kokkuvõtmise asjas võivad esitamiskirjade esitajad tõsta kaebust Majandusministrile kolme päeva jooksul valimiste tagajärgede kokkuvõtmise päevast arvates. Kaebus esitatakse koja juhatus kaudu.

§ 66. Pärast kaebuste esitamise tähtaja möödumist saadab koja juhatus kogu valimismaterjali ühes kaebustega, kui need esitatud, omapoolsete seletustega Majandusministrile valimiste kinnitamiseks. Pärast Majandusministri poolt asja otsustamist saadetakse valimismaterjal tagasi koja juhatus korraldusse.

§ 67. Valimiste mittekinnitamise korral määrab Majandusminister uued valimised neis sektsioonides, kus valimistel toimunud seaduste rikkumised põhjustasid valimiste mittekinnitamise. Valimised võetakse ette hiljemalt kolmekümne päeva jooksul valimiste mittekinnitamise otsuse tegemise päevast arvates.

§ 68. Pärast valimiste kinnitamist koostab koja juhatus koja liikmeks ja nende kandidaatideks valitud isikute nimekirja ja avaldab selle Riigi Teataja Lisas.

§ 69. Koja uue koosseisu liikmete nimekirja avaldamisega Riigi Teataja Lisas loetakse koja uue koosseisu volitused tekkinuks ja eelmise koosseisu volitused lõppenuks.

§ 70. Koja eelmise juhatuse volitused kestavad kuni uue koosseisu esimehe ja juhatuse ametisse kinnitamiseni või nimetamiseni.

§ 71. Juhul, kui mõni koja liige ei vasta Ühistegevuskoja seaduse § 21 nõudeile, lahkub surma läbi, paneb volitused maha või ei olnud koja valimiste ajal valimisõiguslik, kutsub koja juhatuse tema asemele kandidaadi.

II.

Lõpp- ja üleminekueeskirjad.

§ 72. Koja esimesi valimisi valmistab ette ja teostab koja elluviimise komitee, kes sel puhul täidab kõiki ülesandeid, mis käesoleva juhatuskirja alusel kuuluvad koja juhatuse ülesandesse.

§ 73. Käesolev juhatuskiri hakkab maksma avaldamisega.

Tallinnas, 7. märtsil 1936.

Peaminister K. Päts.
Majandusminister K. Selter.
Riigisekretär K. Terras.

Lisa Ühistegevuskoja valimiste juhatuskirja § 15 juurde.

Ühistegevuskoja juhatuse poolt

Vastu võetud..... 19...a.

Nr.... all.

Meie, allakirjutanud Ühistegevuskoja ..... sektsiooni valimisõiguslikud ühingud, esitame käesolevaga Ühistegevuskoja ..... koosseisu valimistel 19... a. kandidaatideks järgmised valimisõiguslikud isikud:

Järjekorranr.	Kandidaadi perekonnanimi ja nimi	Sündinud	Kuuluvus ühingusse (üh. nim.)	Juhatuses või nõukogus	Elukoht
1					
2					
3					
4					
jne.					

Palume need kandidaadid võtta ..... sektsiooni valimisedelile.

Enda esindajaks koja juhatusega asju ajama määrame.....

....., kelle elukoht on .....

(esindaja nimi ja perekonnanimi) (esindaja täpne

.....

aadress)

Jrk. nr.	Soovitaja ühingu nimetus	Aadress	Allkirjad (ühingu juhatuse liikmete allkirjad ja pitser) või soovitamisvõlutused

Lisa Ühistegevuskoja valimiste juhatuskirja § 20 juurde.

Soovitamise erivõlutus.

See võlutus ei ole edasiantav.

Käesolevaga volitab .....
 (ühingu nimetus)
 oma nõukogu/juhatuselise liiget .....
 (nimi ning isa- ja perek. nimi)
 kelle elukoht ..... ühingu nimel soovitajana alla kirjutama
 (täpne aadress)
 ühistegevuskoja ..... koosseisu valimistel 19..... aastal kandidaatide esitamiskirjale ja mille esikandidaadiks on .....
 (kandidaadi nimi ja perekonnanimi)
 Juhatuselise otsus: „...“ ..... 19... a.
 Prot. ....

Pitsers.

Ühingu nimel

Ühingu esimees

Juhatuselise liige

Koht, kuupäev, kuu ja aasta.

Lisa Ühistegevuskoja valimiste juhatuskirja § 24 juurde.

Kandidaadi nõusoleku-teadustus.

Käesolevaga tõendan, et mina .....
 (kandidaadi nimi ning isa- ja perekonnanimi)
 kelle elukoht .....
 (täpne aadress)
 kes seisab valimisõiguslike nimekirjas .....
 (omavalitsuse asutis)
 sündinud ..... ja kuulun .....
 (aasta, kuu, päev) (kooperatiivühingu
 ..... nõukokku/juhatuselise, olen nõus
 või -liidu)

kandideerima Ühistegevuskoja .....koosseisu valimistel 19... aastal ja vastan Ühistegevuskoja seaduse § 20 nõudeile ja sama seaduse § 21 ei takista mind kandideerimast.

Allakirjutamise aeg ja koht.

.....
(allkiri)

Tõendame, et ülaltähendatud kandidaat on isiklikult käesolevale teadustusele alla kirjutanud ning et kandidaadi poolt esitatud andmed vastavad tõele.

Pitser.

Kooperatiivühingu või -liidu
või kohaliku omavalitsuse
töestusallkirjad.

Kuupäev, kuu ja aasta.

Lisa Ühistegevuskoja valimiste
juhatuskirja § 36 juurde.

Valimise erivolitus.

See volitus ei ole edasiantav.

Käesolevaga volitab .....
(kooperatiivühingu või

..... Ühistegevuskoja seaduse § 12 alusel oma nõukogu
-liidu nimetus)

/juhatuse liiget .....
(nimi ja perekonnanimi)

ühingu nimel teostama valimist koja ..... koosseisu valimistel 19 ...a.

Juhatuse otsus: „ „ ..... 19... a. Prot. ....

Pitser.

„ „ ..... 193... a.

.....
Ühingu nimel:

Juhatuse esimees

Juhatuse liige

Tõendan oma allkirjaga, et teostan valimisi salajaselt ja otseselt.

„ „ ..... 193... a.

.....
(volitatu allkiri)

156. Põllutööministeeriumi määrus seemnemüügi korralduse määruste muutmise kohta.

Antud Põllutööministri poolt 11. märtsil 1936.

Alus: Seemnemüügi korralduse seaduse § 14 (RT 20 — 1921).

I.

Seemnemüügi korralduse määruste § 21 (RT 73 — 1928) juurde lisana kuuluvast tabelist nr. 2 osa A, jaotus I p.p. 1—5, 1 a.—5 a.; jaotus III, p.p. 10—13; jaotus IV, p.p. 16—17, 21—24; jaotus V, p.p. 32 ja 42; osa B, p.p. 44—47, 53, 55—58, 60, 62, 69 ja 71 ning samade määruste § 5 juurde lisana kuuluvast tabelist nr. 1 osa A, jaotus III, p.p. 21—23 ja neis punktides nimetatud seemnete suhtes osaliselt lit. b, kuivõrd see puutub mõlemal viimasel juhul umbrohuseemnete sisaldavust, — muudetakse ja pannakse maksma ajutiselt kuni 1. oktoobrini 1936 järgmises redaktsioonis:

[Tabel nr. 2.

Külviseemnete puhtuse, idanevuse ning külviväärtuse alammäärad protsentides:

Seemnete rühmitused ja nimetused	Välismaalt sisseveetavatel			Kodumaal kasvatatutel ja sisemaal müüdavatel		
	Puh-tus	Idane-vus	Külvi-väär-tus	Puh-tus	Idane-vus	Külvi-väärtus
1	2	3	4	5	6	7
	%	%	%	%	%	%
A.						
Põllu- ja heinataimede seemned:						
I. Teraviljad.						
a) Puhtsordilised ja puhtliigilised:						
1. Rukis	muutmata			92	87	80,00
2. Talinisu	„			92	90	82,80
3. Suvinisu	„			92	87	80,00
4. Oder	„			92	90	82,80
5. Kaer	„			92	87	80,00
b) Harilik turukaup ja erandid:						
1a. Rukis	muutmata			92	83	76,35
2a. Talinisu	„			92	83	76,35
3a. Suvinisu	„			92	83	76,35
4a. Oder	„			92	85	78,20
5a. Kaer	„			92	80	73,60

Seemnete rühmitused ja nimetused	Välismaalt sisseveetavatel			Kodumaal kasvatatutel ja sisemaal müüdavatel		
	Puh-tus	Idane-vus	Külvi-väär-tus	Puh-tus	Idane-vus	Külvi-väärtus
1	2	3	4	5	6	7
	%	%	%	%	%	%
III. Söödajuurikad ja suhkrupeet:						
10. Söödapeet	muutmata			97	63	62,10
11. Söödanaeris	„			97	90	87,30
12. Söödakaal	„			97	85	82,45
13. Söödaporgand	„			90	60	54,00
IV. Liblikõielised:						
16. Põldhernes	muutmata			90	82	73,80
17. Pelusk	„			90	82	73,80
21. Pun. ristikhein	„			90	68	61,20
22. Rootsi ristikhein	„			90	68	61,20
23. Valge ristikhein	„			90	68	61,20
24. Harilik lutsern	„			95	75	71,25
V. Kõrsheinad.						
32. Nurmikud	muutmata			82	67	54,95
42. Inglis raihein	„			92	67	61,65
B.						
Aiavilja seemned.						
44. Aiaoad	muutmata			92	78	71,75
45. Aiaherned	„			92	78	71,75
46. Kurgid	„			95	77	73,15
47. Meloonid ja kõrvitsad	„			98	77	75,45
53. Peakapsad	„			95	78	74,10
55. Söögipeet	„			97	70	67,90
56. Söögiporgand	„			90	65	58,50
57. Söögikaal	„			97	85	82,45
58. Sööginaeris	„			97	85	82,45
60. Redis	„			97	75	72,75
62. Seller	„			96	65	62,40
69. Spinat	„			95	67	63,65
71. Sigur	„			90	75	67,50

Märkus. Kõikides ristikheinte seemnetes võib olla kultuurheinte, peamiselt teiste ristikheinte ja timuti, seemneid kokku 10%, millised võetakse erakorraliselt külviväärtusel arvesse seemnemüügi korralduse määrustes § 20 loetletud erijuhtude kohta seatud tingimustel, kusjuures umbrohuseemneid ei tohi olla üle 3%.

